

ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

Основна информация:

Име на курса: Поствизантийска гръцка епиграфика

Лектор: доц. д-р Цветан Василев

Телефон: +359 899 61 84 80

Имейл: cvasilev@uni-sofia.bg

Хорариум: 30 часа

Анотация:

Курсът е подходящ за докторанти в областта на историческите, филологическите и изкуствоведските изследвания на Балканите през Османския период. Основният предмет и насоченост на курса са стенописният епиграфски репертоар и надписите върху икони на гръцки език, засвидетелствани в знакови паметници на християнското изкуство от България, Северна Македония, Гърция, Сърбия, като например Ротондата „Св. Георги“, Боянската църква, църквите от т. нар. Софийска Света гора, църквата „Свети апостоли Петър и Павел“ във Велико Търново, сбирката от икони на Националния църковен историко-археологически музей и др. Проблематиката се разглежда в контекста на продукцията на стенописни надписи от по-ранния византийски период, както и на връзките между ателиета и художествени центрове, активни в периода 15. – 17. в. Поставя се акцент върху идентифицирането на надписите с помощта на текстове от различни жанрове на византийската литература, на християнското богослужение, както и с т. нар. *ерминии* (зографски наръчници).

Тематично съдържание на курса:

Модул 1 – *Византийска и поствизантийска епиграфика*: Въведение във византийската и поствизантийската епиграфика. Християнското изкуство на Балканите. Иконография и епиграфика. Ерминии. 10 часа.

Модул 2 – *Типология и език на надписите*: Типология на надписите. Православното богослужение и надписите. Литургични надписи. Монашески и аскетически надписи. Поетични надписи. Езикови особености на надписите. 10 часа.

Модул 3 – *Методи на изследване и теренна работа*: Методи на изследване и издаване на надписите. Практически занятия – посещение на иконна сбирка или на паметник на християнското изкуство в околностите на София (напр. Сеславския манастир „Св. Никола“ или криптата на храм-паметника „Св. Александър Невски“ в София). 10 часа.

Форми на обучение и оценяване:

Оценяването се формира от:

- Писмен доклад (70%) – включващ транскрипция, превод и коментар на надпис;
- Събеседване (30%) – защита на доклада и отговор на въпроси по тематиката на курса;

ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

При повече от един участник се предвижда общо семинарно занятие по предварително посочена проблематика.

Компетентности, придобити в резултат на обучението:

1. Самостоятелно разчитане и транскрибиране на надписи в стенописи и в икони на гръцки език;
2. Анализ на езиковите и текстологичните особености на надписите;
3. Прилагане на методи за публикуване (дипломатическо издание, критическо издание, коментирано издание).

Литература:

1. Василев, Ц. Гръцкият език в църквите със смесени надписи от XVII век в България. София, 2017.
2. Куюмджиев, А. И. Ванев (ред.). Икони от Националния църковен историко-археологически музей. София, 2024.
3. Куюмджиева, М. Late medieval painters: professional status and methods of work. – In: Roads of Balkan Icon-Painters. Sofia, 2020, 21-29.
4. Мутафов, Е. Европеизация на хартия. Съчинения за живописиста на гръцки език през първата половина на XVIII в. София, 2001.
5. Пенкова, Б. Ц. Кунева (ред.). Корпус на стенописите от XVII век в България. София, 2012.
6. Смядовски, С. Светци, свитъци, книги. София, 2003.
7. Demus, O. Byzantine Mosaic Decoration. Aspects of Monumental Art in Byzantium. Boston, Massachusetts, 1955.
8. Krautheimer, R. Early Christian and Byzantine architecture. Baltimore, Maryland: Penguin Books, 1965.
9. Vasilev, T. A Byzantine Epigram in the Pictorial Cycle of Akathistos Hymn for the Virgin from the Narthex of Kremikovtsi Monastery St George (1493). – In: Scripta & e-Scripta, 16-17, 313-324.

Изисквания към участниците:

Изискват се предварителни познания по старогръцки език.